

Badania uwarunkowań osiągnięć szkolnych uczniów szkół podstawowych i gimnazjów

Od kilku lat Centralna Komisja Egzaminacyjna prowadzi współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego badania zmierzające do opracowania dobrych wskaźników efektywności nauczania. Prace specjalnie powołanego zespołu badawczego koncentrują się na rozwoju metody zwanej edukacyjną wartością dodaną. Metoda ta pozwala określać wkład szkoły w osiągnięcia edukacyjne uczniów. Od roku 2006 wskaźnik edukacyjnej wartości dodanej (EWD) swojej szkoły mogą obliczać dyrektorzy i nauczyciele gimnazjów. Od 2009 roku ogłaszane są też tzw. trzyletnie wskaźniki EWD dla wszystkich szkół gimnazjalnych w kraju.

Niezbędnym warunkiem realizacji tego projektu są badania osiągnięć uczniów od chwili podjęcia nauki w szkole aż do momentu jej ukończenia. W celu uzyskania danych dotyczących uwarunkowań wyników uzyskiwanych przez uczniów szkół podstawowych i gimnazjów na egzaminach zewnętrznych, **w styczniu 2010 roku** rozpoczęto badania terenowe w wybranych losowo **180 szkołach podstawowych i 150 gimnazjach** z całego kraju. Będą one prowadzone systematycznie w latach 2009-2015, obejmując pełny cykl kształcenia – sześćioletni w szkołach podstawowych i trzyletni w gimnazjach. Przedsięwzięcie to zyskało aprobatę Ministra Edukacji, Pani Katarzyny Hall.

Rezultaty badań pozwolą lepiej poznać indywidualne, rodzinne i szkolne czynniki odpowiedzialne za wyniki egzaminacyjne uczniów. Wiedza ta pozwoli trafniej interpretować wyniki egzaminacyjne zarówno przez same szkoły, jak i przez nadzór pedagogiczny. Pozwoli również rozwijać metody wykorzystania wyników egzaminacyjnych do oceny pracy szkół i lepiej planować działania wspierające szkoły w doskonaleniu jakości nauczania.

Dla dalszego rozwoju EWD istotne jest zebranie informacji nie tylko o szkole i nauczycielach w niej uczących. Bardzo ważnym elementem są także informacje o uczniach, ich rodzinie i otoczeniu, a także o sytuacji społecznej, w jakiej się znajdują. Z tego powodu, oprócz ankiet kierowanych do dyrektora szkoły i nauczycieli, zespół badawczy przygotował pytania do rodziców uczniów oraz do gimnazjalistów. Celem tych badań jest uzyskanie informacji o szkole, do której uczęszcza dziecko, a także o sytuacji społeczno-ekonomicznej ucznia, co pozwoli określić wpływ czynników związanych z najbliższym otoczeniem dziecka na jego osiągnięcia edukacyjne. Oprócz badań ankietowych, przewidziano badanie uzdolnień uczniów, opis ich umiejętności, a także cykl badań osiągnięć szkolnych. Dopełnieniem badań jest połączenie informacji zebranych w opisanych powyżej ankietach, teście osiągnięć szkolnych i teście uzdolnień z wynikami zdobytymi przez uczniów na sprawdzianie zewnętrznym, który przeprowadza się na zakończenie VI klasy, bądź na egzaminie gimnazjalnym. Na tej podstawie będzie możliwe obliczenie wskaźnika EWD i ocenienie jego poprawności przy użyciu dostępnych danych.

Przeprowadzenie pierwszego etapu badań w szkołach podstawowych powierzono Instytutowi Badania Rynku i Opinii Publicznej SMG/KRC Poland-Media SA, a w gimnazjach – Pracowni Badań Społecznych wraz z Centrum Badań Opinii Społecznej. Badania te prowadzone będą od stycznia do kwietnia 2010 r.

Wszelkie dane uzyskane podczas badań będą poufne i zostaną użyte tylko do stworzenia zbiorczych zestawień statystycznych. W celu zagwarantowania poufności zebranych danych każdemu uczniowi zostanie nadany specjalny kod identyfikacyjny. Dane osobowe uczniów zostaną oddzielone od pozostałych danych i zarejestrowane zgodnie z procedurą Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych (GIODO). Baza danych osobowych została zgłoszona do GIODO. Dzięki takiej procedurze zbiory danych zebranych oraz opracowywanych w wyniku realizacji badania nie będą zawierały danych osobowych uczniów.

Od powodzenia tych badań zależy dalszy rozwój prac nad wskaźnikiem efektywności nauczania. Dzięki temu wszyscy otrzymamy pełniejszą wiedzę o jakości nauczania w poszczególnych szkołach. Pozwoli to na usprawnienie pracy szkół, a w perspektywie na poprawę systemu nauczania w Polsce.

Koordinatorami badań są członkowie Zespołu EWD: Zofia Lisiecka (szkoły podstawowe) i Przemysław Majkut (gimnazja).